

Franciszek Bagniewski (1905-1972)

Franciszek Bagniewski syn Jana i Teodozji z d. Mosińska urodził się w Bydgoszczy 19 grudnia 1905 r. Wychowywał się tam wraz z rodzeństwem - bratem i trzema siostrami.

Maturę uzyskał w Miejskim Gimnazjum Matematyczno - Przyrodniczym im. Mikołaja Kopernika w Bydgoszczy. Szkoła ta w okresie międzywojennym uchodziła za elitarną, o bardzo wysokim poziomie nauczania. Już po ukończeniu szkoły biegle opanował język francuski, niemiecki, a w późniejszym czasie również i angielski.

Po uzyskaniu matury podjął pracę jako urzędnik bankowy w Komunalnej Kasie Oszczędności przy ul. Gdańskiej 10 w Bydgoszczy, gdzie pracował aż do wybuchu wojny.

24 sierpnia 1939 r. zostaje zmobilizowany i przydzielony do 15. Dywizji Piechoty Wojska Polskiego w Bydgoszczy i obejmuje dowództwo Kompani Piechoty w Sztabie Kwatery Głównej.

Kampanię wrześniową 1939 r. zakończył w Warszawie wraz z kapitulacją stolicy, gdzie dostał się do niewoli niemieckiej, pierwotnie do Oflagu XI B Braunscheig i ostatecznie, prawdopodobnie w maju 1940 roku do Oflagu II C Woldenberg, przebywał tam aż do dnia ewakuacji obozu. Z dokumentów, które pozostawił po sobie, można dowiedzieć się, że aktywnie uczestniczył w życiu obozu. Był m.in. depozytariuszem listy jeńców obozu, w którym przebywał. Jak wspomina jego siostrzeniec Mariusz Ruczyński: *Lista jeńców była spisana ołówkiem kopiowym w ciemnozielonym skoroszycie. Na liście jeńców (z tego co zapamiętałem) były umieszczone takie dane jak: imię, nazwisko, data urodzenia, adres, stopień. W skoroszycie było zapisanych kilka tysięcy nazwisk. Skoroszyt, w którym zapisano nazwiska jeńców, był opakowany w szary papier, na którym Wujek zamieścił swoje życzenie, że po Jego śmierci listę jeńców należy odesłać na adres Rządu Polskiego w Londynie.*

Matka Franciszka oraz brat i siostry po zakończeniu kampanii wrześniowej niezwłocznie podjęli starania o nawiązanie kontaktu z synem i bratem. W poszukiwaniu por. Franciszka Bagniewskiego kontaktowali się z siedzibą Czerwonego Krzyża w Genewie. Przez długi okres czasu nie było wiadomości co do jego miejsca pobytu.

Związek małżeński zawarł jeszcze przed wybuchem wojny. Podczas okupacji, kiedy przebywał w oflagu, a o jego miejscu pobytu nie było informacji, żona postanowiła rozwieść się. Wyszła w krótkim czasie ponownie za mąż i wyjechała do Niemiec. Po rozwodzie i wyjeździe byłej żony do Niemiec, kontakt z nią całkowicie się urwał.

W dniu 25 stycznia 1945 r. dla nieomal 6 i pół tysiąca jeńców Oflagu II C Woldenberg rozpoczęła się, w niezmiernie ciężkich warunkach ewakuacja na zachód. Franciszek Bagniewski wraz z Batalionem IV przydzielonym do Obozu „Zachód”, po nieomal dwóch miesiącach marszu i jazdy w bydłych wagonach, trafił do obozu przejściowego w Murnau – Oflag VII A /Bawaria/, skąd po wyzwoleniu przez Amerykanów w dniu 29 kwietnia 1945 r. emigruje ostatecznie do USA i trafia do Chicago, gdzie podejmuje niezwłocznie pracę w największej stalowni USA US Steel.

W stalowni pracował aż do czasu przejścia na emeryturę w 1971 r. Za pracę na rzecz stalowni i za działalność w związkach zawodowych otrzymał wiele wyróżnień w tym najwyższe Złote Honorowe Odznaczeni Zasłużonego Pracownika Przemysłu Stalowego.

Zmarł w Chicago 30 listopada 1972 r. Został pochowany na Cmentarzu Zmartwychwstania Pańskiego. Licznie żegnali Go dawni przyjaciele z obozu, z zakładu pracy US Steel w Chicago, delegacja z zarządu siedziby US Steel z Pittsburga. Żegnali Go jako wspaniałego, bezinteresownego człowieka – altruistę.

Opracował Andrzej Pazda wiceprezes SW
na podstawie
dostępnych materiałów źródłowych

oraz materiałów przekazanych przez Rodzinę por. Franciszka Bagniewskiego w osobie Mirosława Ruczyńskiego.

Niestety do dnia opracowania materiału nie udało się nawiązać kontaktu z Rodziną.

Poznań, 23 października 2023

Postscriptum

Do słów tej krótkiej noty biograficznej, załączamy osobiste wspomnienie Członka Rodziny por. Fr. Bagniewskiego – Pana Mirosława Ruczyńskiego

Do Ameryki trafiłem dość przypadkowo. Zostałem zaproszony przez znajomych mojej mamy na okres trzech miesięcy do Nowego Jorku. Byłem studentem trzeciego roku na wydziale elektroniki. Po dwóch miesiącach spędzonych w Nowym Jorku pojawiłem się w Chicago u Wujka. Na lotnisku O Hare przywitał mnie. Bardzo się ucieszył, że po 33 latach spędzonych

na emigracji w końcu spotkał się z bliską osobą z rodziny z Bydgoszczy. Następnego dnia i kolejne odwiedzaliśmy Jego przyjaciół z Chicago, Zwiedzaliśmy miasto i okolice. Bardzo był spragniony wiadomości o rodzinie i ukochanej Bydgoszczy. Po długich rozmowach o Polsce, o życiu w Bydgoszczy i po ugotowaniu przeze mnie obiadu z świeżych ziemniaków, koperku, fasoli, masła i soli, zdecydował się na powrót do kraju. Pamiętam Jego pochwalne słowa na okoliczność ugotowanego obiadu. Podczas wspólnych dyskusji, rozmów i wspomnień o czasach młodości zapamiętałem również na długo słowa o honorze, które w Rodzinie Bagniewskich przekazywane były z pokolenia na pokolenie od ponad 250 lat "Kto utraci honor to tak jakby utracił wszystko". Bardzo szybko zapragnął wrócić do Rodziny do Bydgoszczy. Następnego dnia wystąpiłem list do Ambasady Polskiej w Waszyngtonie z prośbą o wydanie paszportu dla Wujka celem powrotu do Polski. Niestety nie wiedziałem, że był bardzo ciężko chory na raka. Nie wspominał o chorobie. Nie chciał mnie martwić. Poczł się słabo, trafił do szpitala i wkrótce zmarł. Na uroczystości pogrzebowej, w której miałem zaszczyt uczestniczyć stawili się dawni przyjaciele z obozu, z zakładu pracy US Steel w Chicago, delegacja z zarządu siedziby US Steel z Pittsburga oraz liczni sąsiedzi. Od przyjaciół Wujka dowiedziałem się o Jego działalności w pracach Związku Kombatantów Wojennych w Chicago. Bardzo angażował się w udzielanie pomocy Polakom przebywającym na emigracji w Ameryce oraz dawnym przyjaciołom z okresu pobytu w obozach jenieckich, którym powodziło się gorzej. Dzielił się pensją jaką otrzymywał w stalowni US Steel z przyjaciółmi z Kanady, Argentyny, Anglii, Niemiec, USA. Wyjątkowo troszczył się o swoją rodzinę w Polsce, wspaniałą bezinteresowny człowiek - altruista. Dla rodziny z Polski był prawdziwym "Wujkiem z Ameryki".

W dniu śmierci Wujka - 30 listopada 1972 r. w Chicago spadł pierwszy śnieg. Wujek spoczął na polskim cmentarzu w Chicago. Grób jest zadbane dzięki wiernym i oddanym przyjaciołom. Na cmentarzu Nowofarnym w Bydgoszczy we wspólnym grobie matki i brata umieszczona jest tablica nagrobna por. Franciszka Bagniewskiego.

Mirostław Ruczyński
wraz z mamą Haliną, ciocią Gizelą i braćmi Lechem, Wiesławem i Jarosławem.

Bydgoszcz, 30-01-2015r.